

Toelichting bij de beslisboom Hardheidsclausule eigen bijdrage personen- en familierecht

Met ingang van 1 oktober 2013 is er een nieuwe eigen bijdragetabel voor een aantal personen- en familierechtzaken. Als u gaat scheiden, uw relatie verbreekt of een procedure gaat voeren die daarmee te maken heeft en een tegemoetkoming in de advocaatkosten (toevoeging) heeft gevraagd bij de Raad voor Rechtsbijstand, moet u een hogere eigen bijdrage betalen dan de 'reguliere' eigen bijdrage in bijvoorbeeld een ontslagzaak of een procedure tegen de overheid.

Er kunnen zich omstandigheden voordoen, waardoor u de hogere eigen bijdrage niet kunt betalen. U kunt dan een verzoek doen om deze te verlagen tot het bedrag van de reguliere eigen bijdrage. U verzoekt dan om toepassing van de hardheidsclausule die in de regelgeving is opgenomen in artikel 2a lid 5 Besluit eigen bijdrage rechtsbijstand (Bebr).

Met de beslisboom [LINK] kunt u voor uzelf nagaan of het zinvol is om een verzoek in te dienen om de hardheidsclausule toe te passen. Hieronder vindt u de vragen uit de beslisboom met een korte uitleg hierop.

Vraag 1: Heeft u een rechtsprobleem dat te maken heeft met het verbreken van een relatie? Bijvoorbeeld echtscheiding of beëindiging samenwoning?

Uitleg: De hardheidsclausule is alleen voor deze zaken bedoeld. Heeft u een ander probleem, bijvoorbeeld een geschil met de overheid of een arbeidsgeschil dan heeft het geen zin om een verzoek in te dienen. De hardheidsclausule is dan niet van toepassing.

Vraag 2: Had u in de afgelopen zes maanden al eerder recht op toepassing van de hardheidsclausule en zijn de omstandigheden niet gewijzigd?

Uitleg: Als u in de afgelopen zes maanden eerder recht heeft gehad op toepassing van de hardheidsclausule en de omstandigheden zijn niet gewijzigd, dan wijzen wij uw verzoek toe. Is dit niet het geval, dan wordt uw verzoek aan alle voorwaarden getoetst.

Vraag 3: Is dit de allereerste toevoeging die u heeft ontvangen?

Uitleg: Bij afgifte van de eerste toevoeging met de verhoogde eigen bijdrage is verlaging van de eigen bijdrage niet van toepassing. De wetgever gaat er van uit dat u dit verschil uit uw eigen middelen kunt betalen. U kunt proberen om een regeling af te spreken met uw advocaat, zodat u de eigen bijdrage niet uit één maandinkomen hoeft te voldoen. Uw advocaat is niet tot zo'n betalingsregeling verplicht. Is dit een tweede of volgende toevoeging, dan zou de hardheidsclausule mogelijk van toepassing kunnen zijn.

Vraag 4: Heeft u de eerdere toevoeging(en) ontvangen in de periode van zes maanden voorafgaand aan de afgiftedatum van de huidige?

Uitleg: Om eerdere eigen bijdragen mee te nemen in de toets of u aan het drempelbedrag van € 100 komt, mag er niet meer dan zes maanden zitten tussen de afgiftedatum van de nieuwe toevoeging en de afgiftedatum van de eerder afgegeven toevoegingen.

Vraag 5: Is het verschil in hoogte tussen de reguliere eigen bijdrage(n) en de eigen bijdrage(n) bij personen- en familierecht meer dan het drempelbedrag van € 100?

Uitleg: Om in aanmerking te komen voor toepassing van de hardheidsclausule moet u aan het drempelbedrag van € 100 komen. U berekent dit door van de toevoegingen in het halfjaar voor afgifte van uw huidige toevoeging per toevoeging het verschil uit te rekenen tussen de reguliere eigen bijdrage en de eigen bijdrage personen- en familierecht. Deze bedragen telt u bij elkaar op. Blijft u daarbij onder de € 100 dan heeft het geen zin om een verzoek te doen voor de hardheidsclausule.

Stel, u heeft twee toevoegingen ontvangen binnen zes maanden. De eigen bijdrage is beide keren € 406. De reguliere eigen bijdrage zou zijn € 355. Het verschil is $2 \times € 51 = € 102$. De eigen bijdrage bij de laatste toevoeging wordt bij toepassing van de hardheidsclausule verlaagd tot € 355.

Vraag 6: Dient u het verzoek tot verlaging van de eigen bijdrage binnen 6 weken na de beslissing in?

Uitleg: Een verzoek voor toepassing van de hardheidsclausule moet u indienen binnen 6 weken na de afgiftedatum van de beslissing. Na deze periode is de beslissing onherroepelijk. Dat wil zeggen dat er dan niets meer aan veranderd kan worden, tenzij blijkt dat de Raad een fout heeft gemaakt of dat er een omstandigheid was bij de aanvraag die u niet wist of kon weten. Het heeft geen zin om ná deze periode van 6 weken een verzoek in te dienen, tenzij u een goede reden kunt opgeven, waarom u uw verzoek te laat heeft ingediend. Ziekte is bijvoorbeeld geen goede reden, u had dan het verzoek door iemand anders kunnen laten toesturen.

Vraag 7: Als uw inkomen sterk is gedaald, zou u recht kunnen hebben op peiljaarverlegging. Uw eigen bijdrage wordt dan op uw huidige inkomen berekend. Wilt u eigenlijk peiljaarverlegging aanvragen?

Uitleg: Als de reden van uw verzoek voortkomt uit het feit dat uw huidige inkomen ten opzichte van uw inkomen van twee jaar terug sterk is gedaald, dan zou u recht kunnen hebben op peiljaarverlegging. U vindt daarover meer informatie op deze pagina [[LINK](#)]. Peiljaarverlegging gaat voor op de hardheidsclausule.

Vraag 8: Heeft u in de maand voorafgaand aan de beslissing spaartegoed (ook van de minderjarige kinderen), aandelen of obligaties?

Uitleg: Als u vermogen heeft dat hoger is dan het verschil tussen de reguliere eigen bijdrage en de eigen bijdrage personen- en familierecht, dan komt u niet in aanmerking voor toepassing van de hardheidsclausule. Een verzoek heeft dan geen zin, omdat u geacht wordt om het verschil tussen de twee bijdrageregimes te betalen uit uw vermogen.

Onder uw vermogen wordt verstaan uw spaartegoed (ook van minderjarige kinderen), aandelen of obligaties. Niet tot het vermogen wordt gerekend: lopende bankrekening (voorzover op deze rekening alleen het gebruikelijke inkomen staat), koopsompolis(sen), roerende goederen en de overwaarde van de (voormalig) zelfbewoonde woning.

Vraag 9: U kunt met dit formulier een verzoek indienen voor toepassing van de hardheidsclausule.

Uitleg: Vallen alle antwoorden op de vragen uit de beslisboom positief voor u uit, dan kunt u een verzoek indienen voor toepassing van de hardheidsclausule. Uw financieel belang bij uw verzoek, is het verschil tussen de reguliere eigen bijdrage en de eigen bijdrage personen- en familierecht bij de laatste toevoeging.

In de werkinstructie 'hardheidsclausule personen- en familierecht' kunt u nalezen hoe dit verzoek wordt beoordeeld.